

Studieplan 2005/2006

210876 Bachelor i psykologi (kull 2005 - 08)

Bachelorstudiet i psykologi er et 3-årig studium som søker å gi generell faglig, vitenskapelig og metodisk kunnskap innenfor psykologi og mer fordypende innsikt i deler av psykologien gjennom det studieløp som velges.

Faglig innhold

Første studieår består av emnene examen philosophicum (10 studiepoeng), innføring i generell psykologi og psykologiens historie (20 studiepoeng), examen facultatum (10 studiepoeng), psykologiens metodologi (10 studiepoeng) og sosialpsykologi (10 studiepoeng).

I andre studieår må studentene i høstsemesteret velge et av 3 fordypningsemner på 15 studiepoeng (se under for detaljer). I tillegg skal studentene velge et støttefag (15 studiepoeng). I vårsemesteret må studentene ta emnet metode II (15 studiepoeng) og et støttefag (15 studiepoeng). For tiden tilbyr HiL støttefag innen sosiologi og organisasjon og ledelse. Det er også mulig å velge et alternativt fordypningsemne 1 som støttefag (se tabellen).

I tredje studieår består høstsemesteret av emnene biologisk psykologi (10 studiepoeng), kognitiv psykologi (10 studiepoeng) og personlighetspsykologi (10 studiepoeng). I vårsemesteret må studentene ta emnet abnormal psykologi. I tillegg må studentene fortsette med et av fordypningsemnene (10 studiepoeng). Studentene må også i løpet av vårsemesteret levere inn en bacheloroppgave (10 studiepoeng).

Yrkesmuligheter

Kunnskap om psykologi etterspørres i mange sammenhenger og både selvstendig og kombinert med andre fag kan det aktuelt innenfor: organisasjonsarbeid, administrativ, økonomisk og annen saksbehandling, undervisning, konsulentvirksomhet, markedsføring, massemedier, informasjonsteknologi og personalarbeid.

Fordypning/spesialisering

HiL tilbyr tre fordypninger i bachelorprogrammet:

- Familie og utviklingspsykologi
- Personal, arbeids- og organisasjonspsykologi
- [Miljøpsykologi](#)

Opptakskrav

Generell studiekompetanse eller vurdering på grunnlag av realkompetanse. Har studentene tatt eksamen i ex.phil. og/eller ex.fac, kan man få godkjent dette.

Undervisnings- og læringsmetode

Forelesninger: Muntlig formidling av fagstoff fra lærer til større plenumsgruppe . Forelesningene kan være konsentrert til få dager eller fordelt utover flere uker. Til forelesningene kan det også høre øvelser, gruppe-diskusjoner o.a.

Gruppeundervisning: Dette kan være i form av seminarer, en dialogisk formidling av fagstoff hvor både faglærer og gruppen selv har delansvar for læreprosessen, eller presentasjon og gruppe-diskusjon av studenters skriftlige arbeider hvor faglærer har et særlig veiledningsansvar. Gruppeundervisningen kan være fordelt over hele semesteret eller konsentrert til perioder.

Prosjektarbeid: Mindre skriftlig arbeid basert på selvvalgt tema innen hver modul. Studentene arbeider med dette gjennom hele semesteret og leverer til fastsatte tidsfrister. Emneansvarlig faglærer spesifiserer nærmere den formelle oppbyggingen av arbeidet. Godkjent prosjektarbeid er et eksamenskrav (mappe; se eksamensformer).

Veiledning faglærer: Lærer veileder studenter individuelt eller i grupper. Dett vil vesentlig være skriftlige arbeider og øvelser.

Studentveiledning: Studenter veileder medstudenter. En del av prosessen med prosjektarbeidet

Nettundervisning: Undervisning som gis over internett. Classfronter-systemet er innført som læreprogram ved HiL og alle studenter får tilbud om opplæring i bruk av dette hvert semester. Det gis også individuell veiledning/opplæring etter behov. Nett-undervisning omfatter forelesninger (notater, bilder, illustrasjoner og lignende), faglærerbasert veiledning individuelt og grupper (elektroniske klasserom), diskusjonsfora, kunnskapsprøver/ tester som ligger på nettet og mye annet fag- og undervisningsrelatert stoff som er lagt ut på Classfronter.

Eksamen

Skriftlig dagseksamen kortsvarsoppgaver, skriftlig dagseksamen flervalg (multiple choice), prosjektarbeid.

For skriftlig dagseksamen, kortsvar eller flervalg, benyttes bokstavkarakterer. For prosjektoppgaver, essay (hjemme-eksamen; mappe) benyttes godkjent/ikke godkjent. Vurderingsformene kan være noe forskjellig fra emne til emne.

Utenlandsopphold

Høgskolen i Lillehammer

Lillehammer University College • hil.no

Studenten anbefales å ta et studieopphold i utlandet i 5. semester. Høgskolen i Lillehammer er med i utvekslingsprogrammet Erasmus (for studier i EU-land) og Nordplus (for studier i Norden) og har også andre samarbeidsavtaler innen flere av høgskolens studier. Du kan også reise uavhengig av høgskolens avtaler.

Heltid/ deltid

Heltid

Studielengde

3 år

Grad/ kompetanse

Bachelorstudium

Opptak

Samordna opptak

Kull

2005/2008

Godkjenningsorgan

HiL-styret (S-sak87/03)

Bachelor i psykologi (kull 2005 - 08): Struktur/emneoppbygging

Kode	Emnets navn	SP.	O/V *)	Studiepoeng pr. semester						
				S1(H)	S2(V)	S3(H)	S4(V)	S5(H)	S6(V)	
2EXPHIL	Examen Philosophicum (Ex. phil)	10	O	10						
IPSY100	Innføring i generell psykologi og psykologiens historie	20	O	20						
IPSYEXFAC	Innføringsemne II/Examen facultatum (psykologi)	10	O		10					
IPSY101	Psykologiens metologi	10	O		10					
IPSY102	Sosialpsykologi	10	O		10					
IPSFUT1	Familie og utviklingspsykologi I (fordypning)	15	V			15				
IPSMILJ1	Miljøpsykologi I (fordypning)	15	V			15				
IPSPAO1	Personal, arbeids- og organisasjonspsykologi I (fordypning)	15	V			15				
VALG01	Valgfritt emne (støttefag) til bachelor i psykologi	15	O			15				
IPSMETOD	Metode II	15	O				15			
VALG01	Valgfritt emne (støttefag) til bachelor i psykologi	15	O				15			
PSY1012	Biologisk psykologi	10	O						10	
PSY1013	Kognitiv psykologi	10	O						10	
PSY1014	Personlighetspsykologi	10	O						10	
IPSFUT2	Familie og utviklingspsykologi II (fordypning)	10	V							10
IPSMILJ2	Miljøpsykologi II (fordypning)	10	V							10
IPSPAO2	Personal-, arbeids- og organisasjonspsykologi II (fordypning)	10	V							10
IPSABNOR	Abnormal psykologi	10	O							10
IPSBACH	Bacheloroppgave - psykologi	10	O							10
Sum:				30	30	30	30	30	30	30

*) O - Obligatorisk emne, V - Valgbare emne

Emneoversikt

2EXPHIL Examen Philosophicum (Ex. phil)

Navn:

Examen Philosophicum (Ex. phil)

Kode:

2EXPHIL

Studiepoeng:

10

Emnebeskrivelse:

Examen philosophicum (Ex. phil.) er et emne på 10 stp, tilpasset Bachelor-studier ved Høgskolen i Lillehammer.

Den består av to deler:

- **Filosofi- og vitenskapshistorie**. Dette omhandler grunnleggende idéer i den vestlige tanke- og vitenskapstradisjonen, fra antikken til vårt århundre.
- **Språk og argumentasjon med vekt på normativ argumentasjon og etikk**. Dette er et ferdighetsorientert kurs, som inkluderer en innføring i språkforståelse og språklig framstilling og en innføring i tema i etisk teori og normativ argumentasjon, rettet mot eksempel på konkrete etiske og samfunnsmessige problemstillinger.

Læringsutbytte:

Emnet har to forbundne målsetninger:

1. Ex.phil. skal gi grunnleggende kunnskaper om et utvalg sentrale emner i filosofiens og vitenskapens historie fra antikken til vår tid. Disse omfatter **(a)** hovedidéer i politisk tenkning og etikk fra antikken til det 20. århundrede, og **(b)** grunntrekk i det vitenskapelige verdensbilde, med vekt på resultater av betydning for livs- og menneskesyn.
2. Ex.phil. skal videreutvikle studentenes ferdigheter i praktisk bruk av språk med hensyn på **(a)** språk- og tekstforståelse, og **(b)** egen skriftlig framstilling og argumentasjon, med vektlegging av normativ eller etisk argumentasjon. Examen philosophicum gir dermed kunnskaper og ferdigheter som forutsettes for videre studier.

Undervisnings- og læringsmetode:

Examen philosophicum vil gi fortrolighet med ulike former for undervisning og arbeidsformer som studenten vil møte i studiet. Blant disse er forelesninger, arbeid i små og store grupper, framstilling av eget arbeid overfor medstudenter og overfor lærer, i form av muntlige framlegg og obligatoriske skriftlige innleveringer.

Emneeier:**Emne er obligatorisk for:**

Bachelor i samfunnsfag, Bachelor i kulturprosjektledelse, Bachelor i visuell kultur/film og fjernsyn, Bachelor i psykologi, Årsstudium i psykologi.

Arbeidskrav:

Innlevering av besvarelse (2-3 sider) på minst 2 av 3 korte oppgaver i hvert av de to delene av emnet, i alt minst 4 besvarelser. Studentene oppfordres til å arbeide i grupper, men det er anledning til individuell innlevering.

Eksamensform:

4 timers skoleeksamen, med to like store deler i Filosofi- og vitenskapshistorie og Språk og argumentasjon.

Karaktersystem:

Karakter A-F

Forkunnskaper:

Generell studiekompetanse/realkompetansevurdering

Sensorordning:**Semester:**

Vår og høst

Heltid/ deltid:

Heltid

Studieår:

2005/2006

Antall studenter:

150

Emneansvarlig:

Professor Stefan Snævarr

Undervisningsspråk:

Norsk

Obligatorisk pensum:

Skirbekk, Gunnar og Gilje, Nils: *Filosofiens historie*, (ettbindsutgaven), Universitetsforlaget, 2000:

- s. 23-41 Førsokratikerne (18 s).
- s. 62-89 Sokrates og Platon (27 s)
- s. 93-115 Aristoteles (22 s)
- s. 159-166, 173-176 Middelalderen og Thomas Aquinas (10 s)
- s. 194-223 Fremveksten av de nye naturvitenskapene (29 s)
- s. 225-230 Machiavelli (5 s)
- s. 231-241 Hobbes (10 s)
- s. 249-255 Descartes, (6 s)
- s. 303-316 Hume (13 s)
- s. 349-357 Utilitarisme og liberalisme (8 s)
- s. 365-383 Kant (18 s)
- s. 425-437 Marx (12 s)
- s. 460-468 Darwin (8 s)
- s. 500-511 Freud (11 s)
- s. 470-481 Nietzsche (11 s)
- s. 544-549 Einstein og den moderne fysikk (5 s)
- s. 585-589 Simone de Beauvoir og feminismen (4 s)

Nicolaisen, Tollefsen og Syse: *Tenkere og ideer* er også godkjent til dette studiet, men vi gjør oppmerksom på at forelesningene vil bygges på Skirbekk og Giljes bok. For en beskrivelse av hvilke sider som er pensum i denne boken, ta kontakt med foreleser.

Harald Johannessen: *Debattlære; Innføring i tolkning, argumentasjon og saklighet* (Bergen 2004). Hele boka unntatt ss.123-132 og ss.144-152.

Harald Grimen: *Samfunnsvitenskapelige tenkemåter*, kap 12 (2. utgave, 2003). Kopier av dette kapitlet vil bli delt ut på forelesningene, og er tilgjengelig i Studenttorget i uke 43.

Level of course:

1PSY100 Innføring i generell psykologi og psykologiens historie

Navn:

Innføring i generell psykologi og psykologiens historie

Kode:

1PSY100

Studiepoeng:

20

Emnebeskrivelse:

Emnet gir en introduksjon i psykologi som fag og vitenskap, dvs. i fagets problemstillinger, teorier, forskningsresultater og arbeidsområder. Dette innebærer formidling av sentrale bidrag fra psykologien til forståelsen av mennesket, men også til forståelsen av atferd hos andre organismer. Videre skal faget gi grunnlag for en reflektert forståelse av psykologisk kunnskaap og søke å gi et bilde av de mange muligheter som moderne psykologi gir i arbeid med mennesker.

Undervisnings- og læringsmetode:

Det gis forelesninger, øvelser, gruppearbeid, veiledning og nettundervisning

Emneeier:

ÅR/BA Psykologi

Emne er obligatorisk for:

Bachelor i psykologi

Arbeidskrav:

En prosjektoppgave må være godkjent for å kunne ta eksamen.

Eksamensform:

6-timers skriftlig individuell eksamen

Karaktersystem:

Karakter A-F

Forkunnskaper:

Ingen

Sensorordning:

Semester:

Høst

Høgskolen i Lillehammer

Lillehammer University College • hil.no

Heltid/ deltid:

Heltid

Studieår:

2005

Antall studenter:

150

Emneansvarlig:

Professor Reidulf Watten

Undervisningsspråk:

Norsk

Obligatorisk pensum:

Atkinson, R.L., Atkinson, R.C., Smith, E.E., Berm, D.J., Nolen-Hoeksema, S. (2003) Hilgard's Introduction to Psychology, 14. utg, N.Y.: Harcourt, Brace & Company (ca. 680 sider).

Hergenhahn, B.R. (2001) An Introduction to the History of Psychology. 4.utg. Belmont, Calif.: Wadsworth (ca. 590 sider).

Supplerende/anbefalt litteratur (ikke obligatorisk):

Nielsen, G.H., Raaheim, K. (1997) En innføring i psykologi for universiteter og høgskoler. Cappelen Akademisk Forlag

P. Saugstad (1999) Psykologiens historie. Oslo: Universitetsforlaget.

Teigen, K.H. (2004) En psykologihistorie. Bergen: Fagbokforlaget

Level of course:

1PSYEXFAC Innføringsemne II/Examen facultatum (psykologi)

Navn:

Innføringsemne II/Examen facultatum (psykologi)

Kode:

1PSYEXFAC

Studiepoeng:

10

Emnebeskrivelse:

Emnet søker å sette samfunnsfagene inn i en vitenskaplig kontekst gjennom en innføring i samfunnsfagenes vitenskaplige grunnlagsproblemer, vitenskapsteori, historiske og samfunnsmessige rolle i bred forstand.

Læringsutbytte:

Tilføre generell kunnskap om samfunnsfagenes utvikling, metodologiske og vitenskaplige grunnlagsproblemer og gi innsikt i samfunnsfagenes andre rolle innenfor undervisning, forskningsformidling, forvaltning og rådgivning.

Undervisnings- og læringsmetode:

Fellesforelesninger, gruppeundervisning (seminarer), internettbasert undervisning og veiledning, skriftlige prosjektarbeider, studentundervisning (kollokvier) og individuell veiledning med faglærer.

Emneier:

ÅR/BA Psykologi

Emne er obligatorisk for:

Obligatorisk emne på årstudium i psykologi og på Bachelor i psykologi. Andre studenter som skal gjennomføre bachelorgrader i pedagogikk eller samfunnsfag.

Arbeidskrav:

1. Ingen obligatorisk undervisning eller krav til tilstedeværelse.
2. Obligatorisk innlevering av skriftlig arbeid. Evaluering godkjent/ikke godkjent. Må være godkjent før eksamen avlegges.

Eksamensform:

Skriftlig dagseksamen, kortsvar eller flervalg.

Karaktersystem:

Karakter A-F

Forkunnskaper:

Ingen

Sensorordning:**Semester:**

Vår

Heltid/ deltid:

Heltid

Studieår:

2006

Antall studenter:

150

Undervisningsspråk:

Norsk

Obligatorisk pensum:

Giere, R.N. (1997) Understanding Scientific Reasoning. 4th ed. Philadelphia, Harcourt Brace College Publishers (kap. 2,3,4).

Grimen, H. (2004) Samfunnsvitenskapelige tenkemåter. 2.utg. Oslo, Universitetsforlaget (Kap. 1, 2, 3, 4, 6, 8, 10, 11, 13.)

Johansen, K.E., Vetlesen, A.J. (2000) Innføring i etikk. Oslo, Universitetsforlaget (s. 108-216).

Øvreeide, H. (2002) Fagetikk i psykologisk arbeid. Forskningsetikkdel ved Elisabeth Backe-Hansen. Kristiansand, Høyskoleforlaget (kap. 1,2,3,4 og 11)

Supplerende/anbefalt litteratur (ikke obligatorisk):

Raaheim, A. (2002) Sosialpsykologi. Bergen: Fagbokforlaget

Level of course:

1PSY101 Psykologiens metologi

Navn:

Psykologiens metologi

Kode:

1PSY101

Studiepoeng:

10

Emnebeskrivelse:

Emnet gir en elementær innføring i psykologiens forskningsmetoder, metodisk tenkemåte og sentrale metodeproblemer.

Læringsutbytte:

Undervisnings- og læringsmetode:

Forelesninger, øvelser, gruppeundervisning, nett-undervisning, veiledning

Emneier:

ÅR/BA Psykologi

Arbeidskrav:

Godkjent prosjektarbeid

Eksamensform:

4-timers individuell skriftlig dagseksamen

Karaktersystem:

Karakter A-F

Forkunnskaper:

Sensorordning:

Semester:

Vår

Heltid/ deltid:

Heltid

Studieår:

2006

Antall studenter:

105

**Høgskolen
i Lillehammer**

Lillehammer University College • hil.no

Emneansvarlig:

Reidulf Watten

Undervisningsspråk:

Norsk

Obligatorisk pensum:

Salkind, N.J. (2003) Exploring Research (5 utg.). N.J. Prentice Hall

Kruise, E: (2003) Kvalitative forskningsmetoder i psykologi og beslægtede fag. (5. utg. ca. 180 sider. Kap. 1 – 11. Virum: Psykologisk Forlag.

Supplerende/anbefalt litteratur (ikke obligatorisk):

Kruise, E: (2003) Kvalitative forskningsmetoder i psykologi og beslægtede fag. (5. utg.). Kap. 12-15.

Svartdal, F. (2004) Psykologiens forskningsmetoder. Bergen: Fagbokforlaget (2. utg., ca. 300 sider)

Wadel. C. (1991) Feltarbeid i egen kultur. Flekkefjord, SEEK A/S

Level of course:

1PSY102 Sosialpsykologi

Navn:

Sosialpsykologi

Kode:

1PSY102

Studiepoeng:

10

Emnebeskrivelse:

Emnet gir en innføring i menneskets relasjoner til andre, herunder også menneskets funksjon i grupper og sosiale systemer

Læringsutbytte:

Undervisnings- og læringsmetode:

Forelesninger, øvelser, gruppeundervisning, nett-undervisning, veiledning

Emneier:

ÅR/BA Psykologi

Emne er obligatorisk for:

Bachelor i psykologi

Arbeidskrav:

Godkjent prosjektarbeid

Eksamensform:

4- timers individuell skriftlig dagseksamen

Karaktersystem:

Karakter A-F

Forkunnskaper:

Ingen

Sensorordning:

Semester:

Vår

Heltid/ deltid:

Heltid

Høgskolen i Lillehammer

Lillehammer University College • hil.no

Studieår:

2006

Antall studenter:

105

Emneansvarlig:

Reidulf Watten

Undervisningsspråk:

Norsk

Obligatorisk pensum:

Hogg, M.A., Vaughan, G.M. (2005) Social Psychology. 3utg., Harlow: Prentice Hall (ca. 600 sider).

Supplerende/anbefalt litteratur (ikke obligatorisk):

Raaheim, A. (2001) Sosialpsykologi. Bergen: Fagbokforlaget

Level of course:

1PSFUT1 Familie og utviklingspsykologi I (fordypning)

Navn:

Familie og utviklingspsykologi I (fordypning)

Kode:

1PSFUT1

Studiepoeng:

15

Emnebeskrivelse:

Emnet gir en innføring i menneskets kognitive, personlighetsmessige, biologiske, psykologiske og sosiale utvikling i fasene fra fødsel, via barne- og ungdomstiden til voksen alder. Sentralt i et utviklingsperspektiv er kognisjon, persepsjon, personlighet, emosjonell og sosiale/relasjonelle temaer, og hvordan disse områdene gjensidig påvirker hverandre gjennom livsløpet. Sentrale utviklingspsykologiske teorier og forskningsresultater vil bli drøftet.

Undervisnings- og læringsmetode:

Forelesninger, øvelser, gruppearbeid, veiledning. Det gis også undervisning på internett.

Emneeier:

ÅR/BA Psykologi

Emne er valgbart for:

Bachelor i psykologi

Arbeidskrav:

Godkjent prosjektarbeid

Eksamensform:

4-timers skriftlig dagseksamen.

Karaktersystem:

Karakter A-F

Sensorordning:

Semester:

Høst

Heltid/ deltid:

Heltid

Studieår:

2006

Antall studenter:

30

Undervisningsspråk:

Obligatorisk pensum:

Siegler,R., Deloache,J., Eisenberg,N. How Children Develop. (2 ed.) Worth Publishers, N.Y. 2006 (633s)

Rutter,M., Giller,H. & Hagell,A. Antisocial behaviour by young people. University Press, Cambridge. (1998) Kap. 1,2, 6,7 (110 sider)

Schaffer,H.R. På barns vegne. Psykologiske spørsmål og svar om barns oppvekst. Gyldendal Akademisk, Oslo. (2000) (s.16-84, 165-190, 239-296) (150s)

Supplerende/anbefalt litteratur (ikke obligatorisk):

Tetzchner,S.v. (2001). Utviklingspsykologi.Oslo: Gyldendal Akademisk.

Level of course:

Bachelor

1PSMILJ1 Miljøpsykologi I (fordypning)

Navn:

Miljøpsykologi I (fordypning)

Kode:

1PSMILJ1

Studiepoeng:

15

Emnebeskrivelse:

Emnet gir en grunnleggende forståelse av miljøpsykologien, inkludert historikk og feltets status i dag .

Læringsutbytte:

Det er et sentralt mål for miljøpsykologien å frembringe økt forståelse og forbedring av mennesket, og gjøre psykologien mer relevant for dagliglivet. Emnet har som mål å gi innsikt i sentrale paradigmer i dagens miljøpsykologi. Det vil bli gitt en beskrivelse av menneske - miljøforskning som bredt og generelt arbeidsfelt, og en mer fokusert redegjørelse for sentrale miljøpsykologiske begreper. Menneskets respons på naturomgivelsene vil bli gitt særlig vekt., blant annet gjennom evolusjonsteoretiske forklaringsmodeller. Miljøpsykologiens bidrag til estetiske spørsmål vil også bli behandlet.

Emneeier:

Eksamensform:

4-timers individuell dagseksamen (6 oppgaver, samlet vurdering av 4 av disse. Stryk på 2, stryk på hele eksamen)

Karaktersystem:

Karakter A-F

Sensorordning:

Semester:

Høst

Heltid/ deltid:

Heltid

Studieår:

2006

Antall studenter:

20

Emneansvarlig:

Einar Strumse

Undervisningsspråk:

Norsk

Obligatorisk pensum:

Gifford, R. (2002): *Environmental Psychology: Principles and Practice*. Third Edition. Victoria, Canada: Optimal Books, 504 sider

I KOMPENDIUM (Kjøpes Storkopi):

Gifford, R. (2002): *Making A Difference: Some ways Enviromental Psychology Has Improved the World*. In: Bechtel, R.B. & Churchman, A. (2002): *Handbook of Environmental Psychology*. New York: John Wiley & Sons, Inc. (pp 323 - 334). 11 sider

Strumse, E. (1995): *Psykososial forskning om miljøvern: Vårt behov for natur og hvordan vi kan ta vare på den*. I: Kleiven, J. (red.): *Et forskningsprogram blir til. Rapport fra det første programseminaret om Miljøbetinget Livskvalitet*. Tyrifjord hotell, Vikersund, 3.4. november 1994. Oslo: Norges forskningsråd, Området for miljø og utvikling. 24 sider

Strumse, E. (2002): *Miljø, estetikk og identitet: Psykologiske perspektiver*. Arbeidsnotat, Lillehammer 23.02.02. 50 sider

Supplerende/anbefalt litteratur (ikke obligatorisk):

Oppslagsverk:

Bechtel, R. B. and Arza Churchman, eds. (2002): *Handbook of environmental psychology* New York : John Wiley

Level of course:

Bachelor

1PSPA01 Personal, arbeids- og organisasjonspsykologi I (fordypning)

Navn:

Personal, arbeids- og organisasjonspsykologi I (fordypning)

Kode:

1PSPA01

Studiepoeng:

15

Emnebeskrivelse:

Emnet gir en innføring i psykologisk teori som er relevant for mennesker som skal arbeide med ledelses-, organisasjons- og personalarbeid innen alle deler av arbeidslivet, eller mer spesielt for mennesker som i ulike sammenhenger vil arbeide med helse-, miljø- og sikkerhetsspørsmål (HMS), bedriftshelsetjeneste, eller forebyggende arbeid innen arbeidslivet generelt. Studieløpet bygger på en viss kjennskap til generelle psykologiske tema (kognisjon, persepsjon, emosjonalitet, motivasjon, læring mfl.) Hensikten er å se på hvordan begreper og teorier fra disse feltene kan relateres til å forstå og håndtere aktuelle utfordringer i arbeidslivet. I tillegg vil emnet ta opp psykologisk orientert forskning fra aktuelle områder fra arbeidslivet. Et overordnet tema i emnet er psykososialt arbeidsmiljø.

Undervisnings- og læringsmetode:

Forelesninger, øvelser, gruppeundervisning, veiledning og nett-undervisning.

Emneeier:

Arbeidskrav:

Godkjent prosjektarbeid

Eksamensform:

4-timers skriftlig dagseksamen. I tillegg må en skriftlig essay-oppgave være bestått.

Karaktersystem:

Karakter A-F

Forkunnskaper:

Studieløpet bygger på en viss kjennskap til generelle psykologiske tema (kognisjon, persepsjon, emosjonalitet, motivasjon, læring mfl.)

Sensorordning:

Høgskolen i Lillehammer

Lillehammer University College • hil.no

Semester:

Høst

Heltid/ deltid:

Heltid

Studieår:

2006

Antall studenter:

0

Emneansvarlig:

Knut Inge Fostervold

Undervisningsspråk:

Norsk

Obligatorisk pensum:

Arnold, J.; with Joanne Silvester et. al. (2005) *Work psychology: Understanding human behaviour in the workplace. (4 th ed)* Harlow : FT Prentice Hall.

Pensumkompendium kommer i tillegg.

Level of course:

Bachelor

VALG01 Valgfritt emne (støttefag) til bachelor i psykologi

Navn:

Valgfritt emne (støttefag) til bachelor i psykologi

Kode:

VALG01

Studiepoeng:

15

Emnebeskrivelse:

I 3. og 4. semester kan studenter ved bachelor i psykologi velge 2 valgfrie emner (støttefag). for tiden tilbys emner fra Sosiologi og Organisasjon og ledelse. I tillegg kan studentene velge å ta et av de fordypningsemnene som ikke inngår i den profileringen studenten har valgt.

Emneier:

Karaktersystem:

Forkunnskaper:

Sensorordning:

Semester:

Heltid/ deltid:

Antall studenter:

0

Emneansvarlig:

Studieleder Reidulf Watten

Undervisningsspråk:

Level of course:

1PSMETOD Metode II

Navn:

Metode II

Kode:

1PSMETOD

Studiepoeng:

15

Emnebeskrivelse:

Emnet gir en grunnleggende innføring i forsknings- og utredningsprosesser, og en grundigere innføring i kvantitative og kvalitative forskningsmetoder. Det legges særlig vekt på forskningsdesign, måling, databehandling, herunder bruk av PC-baserte statistiske verktøy til registrering og analyse.

Undervisnings- og læringsmetode:

Forelesninger, øvelser, gruppeundervisning, veiledning, nett-undervisning.

Emneier:

ÅR/BA Psykologi

Emne er obligatorisk for:

Ba Psykologi

Emne er valgbart for:

Ikke valgbart

Arbeidskrav:

Godkjent skriftlig arbeid (prosjektarbeid)

Eksamensform:

Hjemmeeksamen (essay)

Karaktersystem:

Karakter A-F

Sensorordning:

Semester:

Vår

Heltid/ deltid:

Heltid

Studieår:

2007

**Høgskolen
i Lillehammer**

Lillehammer University College • hil.no

Antall studenter:

50

Emneansvarlig:

Knut Inge Fostervold

Undervisningsspråk:

Norsk

Obligatorisk pensum:

Robson, C. 2002. Real World Research. A Resource for Social Scientists and Practitioner – Researchers, 2ed. Blackwell Publishing

Kruuse, E. (2003): Kvalitative forskningsmetoder – i psykologi og beslægtede fag. 5. utgave eller nyere . Virum: Psykologisk Forlag

Level of course:

PSY1012 Biologisk psykologi

Navn:

Biologisk psykologi

Kode:

PSY1012

Studiepoeng:

10

Emnebeskrivelse:

Biologisk psykologi gir en innføring i det biologiske grunnlaget for kognitive, emosjonelle, adferdsmessige og andre prosesser og tar sikte på å gi studentene innsikt i samspillet mellom biologiske og psykologiske forhold i bred forstand, herunder biologiske forutsetninger og begrensninger for psykologiske prosesser.

Undervisnings- og læringsmetode:

Forelesninger, øvelser, gruppeundervisning, nett-undervisning, veiledning.

Emneier:

ÅR/BA Psykologi

Arbeidskrav:

Skriftlig arbeid (prosjektoppgave)

Eksamensform:

4-timers skriftlig eksamen

Karaktersystem:

Karakter A-F

Forkunnskaper:

Det forutsettes at emnet i generell psykologi eller tilsvarende er gjennomført

Sensorordning:

Semester:

Høst

Heltid/ deltid:

Heltid

Antall studenter:

30

Høgskolen i Lillehammer

Lillehammer University College • hil.no

Undervisningsspråk:

Norsk

Obligatorisk pensum:

Wickens, A. (2005) Foundations of biopsychology. (2nd ed.). London: Pearson, Prentice Hall.

Level of course:

PSY1013 Kognitiv psykologi

Navn:

Kognitiv psykologi

Kode:

PSY1013

Studiepoeng:

10

Emnebeskrivelse:

Kognitiv psykologi gir en oversikt over menneskets kognitive funksjoner, nærmere bestemt oppmerksomhet, hukommelse, tenkning, språk, problemløsning, intelligens og andre prosesser som omhandler menneskets tanke og erkjennelsesmessige prosesser.

Undervisnings- og læringsmetode:

Forelesninger, øvelser, gruppeundervisning, nett-undervisning, veiledning.

Emneier:

ÅR/BA Psykologi

Arbeidskrav:

Skriftlig arbeid (prosjektarbeid)

Eksamensform:

4-timers skriftlig eksamen

Karaktersystem:

Karakter A-F

Forkunnskaper:

Det forutsettes at emnet generell psykologi eller tilsvarende er gjennomført

Sensorordning:

Semester:

Høst

Heltid/ deltid:

Heltid

Antall studenter:

30

Undervisningsspråk:

**Høgskolen
i Lillehammer**

Lillehammer University College • hil.no

Obligatorisk pensum:

Ashcraft, M.H. (2002) Cognition (3rd ed.) N.J. Prentice Hall (Ny versjon 4th ed. ventes utgitt medio august 2005)

Level of course:

PSY1014 Personlighetspsykologi

Navn:

Personlighetspsykologi

Kode:

PSY1014

Studiepoeng:

10

Emnebeskrivelse:

Personlighetspsykologi gir en innføring i ulike teoretiske perspektiver på personlighet med særlig fokus på personlighetens struktur, dynamikk og utvikling. En del abnormalpsykologiske tema er også omtalt.

Undervisnings- og læringsmetode:

Forelesninger, øvelser, gruppeundervisning, nett-undervisning, veiledning.

Emneier:

ÅR/BA Psykologi

Arbeidskrav:

Skriftlig arbeid (prosjektarbeid)

Eksamensform:

4-timers skriftlig eksamen.

Karaktersystem:

Karakter A-F

Forkunnskaper:

Det forutsettes at emnet generell psykologi eller tilsvarende er gjennomført

Sensorordning:

Semester:

Høst

Heltid/ deltid:

Heltid

Antall studenter:

30

Undervisningsspråk:

**Høgskolen
i Lillehammer**

Lillehammer University College • hil.no

Obligatorisk pensum:

Larsen, R.J., Buss, D.M. (2004) Personality Psychology. Domains of Knowledge about Human Nature. (2nd ed.) N.Y. McGraw-Hill

Level of course:

1PSFUT2 Familie og utviklingspsykologi II (fordypning)

Navn:

Familie og utviklingspsykologi II (fordypning)

Kode:

1PSFUT2

Studiepoeng:

10

Emnebeskrivelse:

Emnet utdyper ytterligere emnet i familie og utviklingspsykologi (PSY200). Ved siden av en gjennomgang av sentrale utviklingspsykologiske teorier og forskningsresultater, legger emnet særlig vekt på å gi innsikt i familie-barn samspill, endringer i post-moderne familiemønstre, samspillet mellom kulturelle og familiære faktorer og mulige utviklingspsykologiske, helse og tilpasningsmessige implikasjoner av dette. Noe av undervisningen vil også bli lagt til familieterapeutiske miljøer hvor studentene deltar sammen med faglærer fra HiL i en observatør-rolle.

Læringsutbytte:

Undervisnings- og læringsmetode:

Emneier:

ÅR/BA Psykologi

Arbeidskrav:

Eksamensform:

4-timers individuell dagseksamen.

Karaktersystem:

Karakter A-F

Forkunnskaper:

Sensorordning:

Semester:

Vår

Heltid/ deltid:

Heltid

Antall studenter:

14

Emneansvarlig:

Astrid Müller Indrebø

Undervisningsspråk:

Norsk

Obligatorisk pensum:

Borge, A. I. H. (2003). Resilience. Risiko og sunn utvikling. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Kroger, J. (2000). Identity development. Adolescence through adulthood. London: Sage Publ.

Dencik, L., Jørgensen, P.S. (1999) Børn og familie i det postmoderne samfund. Kbh.: Hans Reitzels Forlag.

Supplerende/anbefalt litteratur (ikke obligatorisk):

Level of course:

1PSMILJ2 Miljøpsykologi II (fordypning)

Navn:

Miljøpsykologi II (fordypning)

Kode:

1PSMILJ2

Studiepoeng:

10

Emnebeskrivelse:

Det gis fordypning innen følgende temaer:

1.miljøpersepsjon/miljøestetikk/rekreerende omgivelser. Det gis her et miljøpsykologisk perspektiv på miljøestetikk, landskapsplanlegging og design, samt et historisk perspektiv på forståelse av den estetiske opplevelse. For å utdype forståelsen av menneskers behandling av informasjon om det fysiske miljø og som et alternativ til den velkjente "Rational/economic Man" modellen av mennesket presenteres i en psykologisk forstand mer realistisk modell "Reasonable Person" - modellen.

Miljøpsykologi innen dette temaområdet har særlig fokusert på forskning om legfolks estetiske opplevelser og preferanser som et supplement til eksperters preferanser og oppfatninger. Vi skal også se på miljøpreferansers opprinnelse på individnivå, og diskuter en modell som synes å forene de ulike funn på dette området. Feltet har interesse for alle som arbeider med byplanlegging, arkitektur, landskapsarkitektur, landskapsvern og museumsvirksomhet.

Psykologiske perspektiver på miljøvern Denne delen av emnet tar for seg anvendelse av miljøpsykologi i forskning om miljøbevissthet og ansvarlig miljøatferd. Dette er et viktig supplement til andre perspektiver på miljøproblematikk, og gir en dypere forståelse av både hindringer og muligheter i miljøvernarbeid.

Her vil vi også gå inn på noen sentrale miljøfilosofiske posisjoner og undersøke grunnleggende verdiorienteringer. En psykologisk anvendelse av Arne Næss' begrep "det økologiske selv" vil bli undersøkt som en mulig ramme for å forstå relasjoner mellom menneske og naturmiljø. Mer spesifikke teorier og forskning om miljørelaterte holdninger, verdier og atferd, både holdninger til natur og miljø mer generelt og holdninger og meninger om rovdyr og andre dyr, vil bli gjennomgått.

Workshop: Hvordan kan vi måle opplevelser av og oppfatninger om miljø og miljøspørsmål? I første del av denne workshopen gis en oversikt over psykologiske metoder for måling av miljøopplevelse, for eksempel visuelle landskapspreferanser, fysiske miljøes rekreerende effekter, oppfatninger om landskapsvern, holdninger og meninger om dyr, og holdninger til natur og miljø mer generelt. Vi ser også på aspekter ved bruk av miljøsurrogater, f.eks. fotografier kontra å utføre evalueringerne i de akutte omgivelsene.

I andre del av workshopen vil det bli anledning til å gjennomføre en mindre datainnsamling ved hjelp av de metoder som er presentert og å utføre statistiske analyser av egne data og av tidligere innsamlede datasett.

Undervisnings- og læringsmetode:

Forelesninger, øvelser, gruppeundervisning, veiledning og nett-undervisning.

Høgskolen i Lillehammer

Lillehammer University College • hil.no

Emneier:

ÅR/BA Psykologi

Arbeidskrav:

Godkjent prosjektarbeid

Eksamensform:

4-timers skriftlig dagseksamen.

Karaktersystem:

Karakter A-F

Sensorordning:**Semester:**

Vår

Heltid/ deltid:

Heltid

Antall studenter:

0

Undervisningsspråk:

Norsk

Level of course:

1PSPA02 Personal-, arbeids- og organisasjonspsykologi II (fordypning)

Navn:

Personal-, arbeids- og organisasjonspsykologi II (fordypning)

Kode:

1PSPA02

Studiepoeng:

10

Emnebeskrivelse:

Emnet utdyper emnet i personal, arbeids- og organisasjonspsykologi I, på sentrale områder med relevans for en rekke type oppgaver i arbeidslivet. Det vil være tema som konfliktanalyse og konflikthåndtering, mer generelt strategier og metoder for utvikling og forbedring av arbeidsmiljø (inkl. stress- og helserelaterte problemer), problemstillinger knyttet til vurdering av personers kompetanse og arbeidsinnsats, teori og metode for utvikling av personalet i arbeidslivet, problemstillinger knyttet til integrering og utstøtning i arbeidslivet.

Læringsutbytte:

Undervisnings- og læringsmetode:

Emneier:

ÅR/BA Psykologi

Arbeidskrav:

Eksamensform:

4-timers individuell dagseksamen

Karaktersystem:

Karakter A-F

Forkunnskaper:

Emnet utdyper emnet i personal, arbeids- og organisasjonspsykologi I

Sensorordning:

Semester:

Vår

Heltid/ deltid:

Heltid

Studieår:

2006

Antall studenter:

15

Emneansvarlig:

Sveinung Berild

Undervisningsspråk:

Norsk

Obligatorisk pensum:

Lai, L. (2004). *Strategisk kompetansestyring*. Bergen: Fagbokforlaget, 2. utgave.

Langslet, G.J. (1999). *LØFT: løsningsfokusert tilnærming til organisasjonsutvikling, ledelsesutvikling og konfliktløsning*. Oslo: Ad notam Gyldendal.

Saksvik, P.Ø., & Nytrø, K. (2003). *Ny personalpsykologi for et arbeidsliv i endring: nye perspektiver på samspillet organisasjon og menneske*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Enkelte deler av bøkene inngår ikke i pensum.

Det legges dessuten opp et pensumkompendium med artikler og kapitler fra bøker (Kjøpes Storkopi).

Pensum vil utgjøre maksimum 700 sider.

Supplerende/anbefalt litteratur (ikke obligatorisk):**Level of course:**

IPSABNOR Abnormal psykologi

Navn:

Abnormal psykologi

Kode:

IPSABNOR

Studiepoeng:

10

Emnebeskrivelse:

Abnormal psykologi gir en generell innføring i menneskets psykiske lidelser og andre tilstander som berører mental helse, trivsel og velvære. Sentralt stoff er de vanligste psykiske lidelser som angstlidelser, depresjoner, alvorlige sinnslidelser, stress-lidelser, alkohol- og annen rusproblematikk. Det gis også en innføring i en del måle og registreringsmetoder.

Læringsutbytte:

Undervisnings- og læringsmetode:

Emneier:

ÅR/BA Psykologi

Emne er obligatorisk for:

Bachelor i psykologi

Arbeidskrav:

Skriftlig arbeid (prosjektarbeid)

Eksamensform:

4-timers skriftlig eksamen.

Karaktersystem:

Karakter A-F

Forkunnskaper:

Det forutsettes at emnet generell psykologi eller tilsvarende er gjennomført

Sensorordning:

Semester:

Vår

Heltid/ deltid:

Heltid

Studieår:

2006

Antall studenter:

25

Emneansvarlig:

Astrid Müller Indrebø

Undervisningsspråk:

Norsk

Obligatorisk pensum:

Det foreligger to pensumvarianter for 3- års BA studenter 6. semester:

Følgende bøker legges opp som pensum for studenter med fordypning i Familie- og utviklingspsykologi (FUT2):

Seligman, M.E.P., Walker, E.F. & Rosenhan, D.L. (2001). Abnormal Psychology. 4 ed. N.Y.: W.W. Norton Company. Kap. 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 16

Rutter, M., Giller, H. & Hagell, A. (1998). Antisocial behaviour by young people. Cambridge: Cambridge University Press. Kap. 1, 2, 6, 7

Smith, L. (2004). Barn med atferdsvansker. En utviklingspatologisk tilnæringsmåte. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kap 1, 2, 4

Faktarapport om årsaker til psykiske plager og lidelser. Avgitt av en ekspertgruppe til Sosial- og helsedepartementet, januar 2000. (Gratis, vil bli utdelt ved undervisningsstart).

I tillegg kommer et kompendium med utvalgte artikler. (Kjøpes Storkopi)

Følgende bøker legges opp som pensum for studenter med fordypning i Personal-, arbeids- og organisasjonspsykologi (PAO2):

Seligman, M.E.P., Walker, E.F. & Rosenhan, D.L. (2001). Abnormal Psychology. 4 ed. N.Y.: W.W. Norton Company. Kap. 1, 2, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 16

Evjen, R. & Øiern, T. & Kielland, K.B. (2003) Dobbelt opp. Om psykiske lidelser og rusmisbruk. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1, 2

Faktarapport om årsaker til psykiske plager og lidelser. Avgitt av en ekspertgruppe til Sosial- og helsedepartementet, januar 2000. (Gratis, vil bli utdelt ved undervisningsstart).

I tillegg kommer et Kompendium (Kjøpes Storkopi) med utvalgte artikler.

Supplerende/anbefalt litteratur (ikke obligatorisk):

**Høgskolen
i Lillehammer**

Lillehammer University College • hil.no

Level of course:

1PSBACH Bacheloroppgave - psykologi

Navn:

Bacheloroppgave - psykologi

Kode:

1PSBACH

Studiepoeng:

10

Emnebeskrivelse:

I tredje studieår skal studentene skrive en bacheloroppgave.

Bacheloroppgaven i psykologi skal skrives med tema hentet fra den fordypningsområdet student har valgt (pt. FUT, MØP eller PAO). Den skal bygge på forskning og faglitteratur innenfor det aktuelle fordypingsområdet. Pensum i PSY 101 Metode I og PSY 201 Metode II angir en forståelsesrammen for bruk av fag og forskningslitteratur. Eksamen fra begge disse emnene må være bestått før innlevering av bacheloroppgaven.

Oppgaven kan inneholde data studenten selv har samlet inn. Den kan også baseres på empirisk materiale som faglærer stiller til rådighet, eller som innsamles under veiledning. Faglærer står i disse tilfellene ansvarlig for den empiriske delen av arbeidet og påser at etiske retningslinjer for forskning blir overholdt. I slike oppgaver skal studenten i forordet gjøre rede for arbeidsdeling og eventuelle samarbeidsforhold med andre. Oppgaven skal ikke skrives på grunnlag av egen personlig erfaring fra arbeidsliv eller privatliv. Temavalg kan selvsagt ta utgangspunkt i erfaring, men innholdet i oppgaven må bygge på faglig og vitenskapelig litteratur.

Oppgaven skal være et vitenskapelig arbeid med et litteraturlitfang som må gå ut over pensum innenfor det aktuelle fordypningsområdet. Derfor må det legges ved en selvvalgt pensumliste på minst 300 sider, og som skal omfatte flere forskjellige titler av nyere dato (artikler o.a.) som oppgaven skal bygge på. Det er naturlig at de fleste av disse titlene inngår i referanseliste. Den selvvalgte pensumlitteraturen skal komme i tillegg til annen pensumlitteratur i bachelorgraden, og skal godkjennes av faglærer.

Undervisnings- og læringsmetode:

Oppgaven skal disponeres etter vanlige normer for vitenskapelige arbeider. Disse normene må tilpasses det spesielle utgangspunktet for den enkelte bacheloroppgaven. Disposisjonen bør normalt inneholde følgende punkter:

1. Innledning

- Problemstilling/ tema settes inn i en videre sammenheng; f.eks. aktuell fagtradi­sjon(er), historisk eller samfunnsmessig: Hvorfor er problemstillingen(e) interes­sant(e)?
- Presentasjon av problemstillinger med avgrensning (tema snevres inn).
- Problemstilling er de spørsmål man stiller seg og som søkes besvart gjennom litteratur­studiene. Det er disse som skal redegjøres for og diskuteres i oppgaven. Problemstillingen blir da gjerne et spørsmål om sammenheng mellom begreper (vari­abler).
- Begrepsavklaringer. Avklaring av sentrale begreper kan også gjøres fortløpende i tekst­en der det faller natur­lig. Innledningen bør ikke inneholde noen lang liste med begrepsdefinisjoner.

2. Hoveddel: Presentasjon og dokumentasjon av tema/problemstillinger

Hva sier faglitteraturen om de ulike deltema/ problemstillinger? Studenten kan som nevnt velge en ren teoretisk tilnærming eller en oppgave med vekt på både teori/ empiri. Artik­ler, annen faglitteratur og eventuell empiri skal presenteres på en systematisk og oversikt­lig måte.

3. Diskusjon av fagstoffet

- Vurdering av momentene i en samlet diskusjon i lys av problemstillingen(e)
- Kritisk vurdering av det fremlagte materialets holdbarhet; metodediskusjon og kritikk.
- Evt. ulike og alternative tolkninger.
- Diskusjon kan også skje som del av presentasjonen av stoffet (jf. hoveddelen).

Oppgaven styrkes ved en mer vurderende og analytisk tilnærming til fagstoffet enn en ren referering til det som hentes fra bøker og artikler. Oppgaven skal/ bør vise at studentene kan sette de ulike delene av stoffet sammen til et integrert helhet for å svare på oppgavens problem­stilling.

4. Oppsummering og konklusjon

Avslutningsvis kan det gis en kort oppsummering av hovedmomentene fra pkt. 2: Hoved­delen. Det forventes at studenten konkluderer med utgangspunkt i problemstillingen for oppgaven.

5. Referanser og litteraturliste

Studentene skal redegjøre for hvor fagstoffet er hentet fra. Bruk av referanser og refe­ranseliste skal gjøres etter retningslinjene i APA-manualen.

6. Sammendrag

Det skal utarbeides et sammendrag eller abstrakt av oppgaven på engelsk, og det skal ut­gjøre maksimum 150 ord.

Emneier:

Emne er obligatorisk for:

Bachelor i psykologi

Arbeidskrav:

Tema for opp­gaven (arbeidstittel) leveres seminarleder til godkjenning innen fastsatt frist tid­lig i 6. semester. Gjennom 6. semester legges det opp til seminarer for arbeid med bachelor­oppgaven. Det vil være krav om noe obligatorisk frammøte og framlegging av eget prosjekt i disse seminarene. Det blir også avsatt tid til individuell veiledning.

Eksamensform:

Bacheloroppgaven skal være på ca. 20 maskinskrevne sider med linjeavstand 1,5 (7000 ord, pluss/ minus 10 %), normal margbredde i Word (2,5 cm) og skrifttype Times New Roman 12 pkt. Omslag, innholdsfor­tegnelse, tabeller, bilder og litteraturliste kommer i tillegg til disse 20 sidene.

Karaktersystem:

Karakter A-F

Sensorordning:**Semester:**

Vår

Heltid/ deltid:

Heltid

Studieår:

2008

Antall studenter:

65

Godkjenningsorgan:

Studieutvalget

Dato for godkjenning:

16. des 2005

Emneansvarlig:

Sveinung Berild

Undervisningsspråk:

Norsk

Obligatorisk pensum:

Oppgaven skal være et vitenskapelig arbeid med et litteraturtilfang som må gå ut over pensum innenfor det aktuelle fordypingsområdet. Derfor må det legges ved en selvvalgt pensumliste på minst 300 sider, og som skal omfatte flere forskjellige titler av nyere dato (artikler o.a.) som oppgaven skal bygge på. Det er naturlig at de fleste av disse titlene inngår i referanse­listen. Den selvvalgte pen­sumlitteraturen skal komme i tillegg til annen pensumlitteratur i bachelorgraden, og skal godkjennes av faglærer.

**Høgskolen
i Lillehammer**

Lillehammer University College • hil.no

Level of course:
Bachelor